

UN DOCUMENT INEDIT : DIATA LUI CHIRICĂ CUPEȚUL, CĂMĂRAȘUL OT TÎRGOVIȘTE

Dr. MIHAI OPROIU

Printre documentele deosebit de interesante, care aduc foarte multe date inedite despre Tîrgoviște, la începutul secolului al XVIII-lea se numără și documentul din anexă. Prezentînd știri de mare valoare, documentul ne ajută să facem o imagine mult mai exactă decît pînă acum, despre viața economică și socială a orașului, despre efortul și zbuциumul permanent al locuitorilor ei, înainte de izbucnirea conflictului austro-turc (1736—1739), moment care a frînt brusc și nefiresc dezvoltarea și avîntul Tîrgoviștei postvoievodale.

1735, octombrie, 7

Copie după diata lui Chirică cupețul care era cămărașul ot Tîrgoviște

De vreme ce întîmplarea cea viitoare iaste nevăzută și însuși ingerilor necunoscută, numai lui D(u)mnezeu sîntu toate știute și cunoscute, dreptu aceia și eu robul milostivului dumnezeu Chirică la vreme de boală și de multă slăbiciune (și tămăndu-mă de moarte), încă fiind cu firea întregă mi-am așăzatu casa și toate lucrurile mele ca în urmă după petrecania mea cu ce am lăsat, atît nepoților miei de frați, căt și altoru rudenii și la sfînta mitropolie și la alte sfinte bisearici. Întăi lasu nepotu(lui) meu, Răducanului, feciorul frăține meu Ionu, casa cu toate sculele și dichisele și via cea mare de la Gura Văii Viforătei și moșia ot Ulmi și zalhanaoa de peste gărlă, cu căldările și cu alte dichise ale ei și o prăvălie ce mi să trage de la vără-mieu Drăgoiu cu doao scaune din dosu și cu locul ei cătu ține și pe Rada țiganca cu fiul său Gheorghe i Radul, Pătrașco, Neagoe, i pă Tudor țigan. Iară pentru Preda țiganul avăndu de la dănsul căutare și în viață și la boală pănă la moarte l-am ertatu să n-aibă nici neamul meu nici altă nimenea treabă cu elu. Și stupii i rămătorii i boii i caii îi lasu iară Răducanului pentru că iaste și nepot, dar l-am făcut și feciorul al meu, lăsăndu-l epitrop pe toate altele ce să vor afla, cît și pă pomenirea mea. Lasu și nepotă-mieu popei Gheorghe pimnița de piatră cea din jos ce am cumpărat-o eu cu bani de la feciorii lui Bogdaproste și bani gata t(a)l(eri) 50 și doi boi și un calu și pă Strina țiganca. Lasu și nepotă meu Cărstii și Sandului locuri de doao prăvălii, care locuri, unul iaste făcut schimbu cu State cojocariul de i-am datu casele ce să tragu de la vără meu Drăgoiu și altul iaste zălog de la popa Socol și le mai

lasu și bani t(a)l(eri) trei sute. Lasu și nepotă-mieu Iane o moșie din sud Ialomița care s-au cumpăratu cu banii miei și mai lasu și bani gata t(a)l(eri) 150. Lasu și nepotă-mieu Șerban tl. 150 și 10 rămători. Lasu și nepotă-mieu Cărstii, feciorul vară-mea Despii, viile de la Săteani cu casele și cu crama și cu vasele și alte dichise care să trage de la vară-mieu Drăgoiu însă via să o stăpânească elu, iară să nu o vînză nici elu nici neamul lui, fără decât neputînd să o chivernisească elu sau neamul lui atunci să o dea iara de pomană fiind lăsată cu blestem ca să nu să vînză nici decum. Las și t(a)l(eri) 50 asupra nepotă-mieu Răducanul ca să-i dea cându să va căsători nepotă-mea Maria la ceale cei va trebui și să-i dea și doi boi. Lasu și logofătului Anghelache fiindu-mi și elu rudă prăvăliia din târgu ce au fost iară a lui și t(a)l(eri) 30. Ceașul Lăzăreanu și de la verii lui și doao prăvălii ce să tragu de la vară-mieu Drăgoiu cu locul lor, însă și trei suflete de țigani, anume Vladul și cu țiganca lui anume Costanda și cu un copil al lui anume Păun. Și iar mai lasu asupra sfintei mitropolii t(a)l(eri) 270 ca să ajutoreze la facerea bisericii din țigănie să să facă de piatră, unde iaste hramul Sfîntului Athanasie. Și iară mai lasu tot la sfînta mitropolie t(a)l(eri) 100 pentru îngroparea mea în tinda bisericii. Și după îngropare lasu cu sufletul meu ca să aducă arhieru să-mi slujească liturghie 40 de zile cu pomenire la mormântu și iară mai lasu cu sufletul meu ca să mă caute al treilea an cu arhieru să să facă parastas cu altele ar trebui. Piatră să să aducă, să să pue pã mormîntu, să să scrie după cum să cade, candelă de argintu încă să să facă prea frumoasă și într-însa să să scrie numele meu. Las și la sfentu Gheorghie cel Nou t(a)l(eri) 100, ca să mi să scrie numele meu, să mă pomenească la Sfîntul Mormînt. Lasu și sfîntului schitu ce să chiamă Cetățuia, via de la Vălcana, unde iaste hramul Sfîntilor Ingeri, toate livezile meale cîte le am de cumpărătoare la Vălcana și la Cucuteani după cum îmi scriu zapisele și iar mai las la acestu schitu și t(a)l(eri) 50 ca să să ajutoreze la facerea lui. Și să aibă a mă pomeni pre mine și părinții miei ; lasu și bisericii Buzincăi un locu cu pimniță de piatră care l-am cumpărat de la Florea și de la popa Cărstea și să aibă a să da la această biserică în toți anii din casă cîte 2 sārindare să le plătească po taleri 7 pl. miei. Lasu și la sfînta mănăstire Viforita taleri 30 și cu alte pentru învălitul mănăstirii să mă pomenească. De aici însemnezu și pomenirea mea ca în urmă după petrecania mea ce să să facă întăi pogrebanie, să să facă făclii de ceară ocă 40 și bulzi 200 și să să dea la preoți căți vor fi, pe jumătate cîte un ortu și pe jumătate cîte o jumătate de ortu și cîte o basma să să facă și a treia zi făclii ceară ocă 15 și bulzi 140. Și a noua zi, iară ceară ocă 15 și bulzi 120. Și la 20 de zile, iară ceară ocă 15 și bulzi 120. Și la 6 săptămîni iară ceară ocă 15 și bulzi 120. Și la jumătate de anu, ceară ocă 20 și bulzi 200. Și la anul, ceară ocă 30 și bulzi 200. De aici însemnu și sārindarele cîte să să facă și unde să să dea. Întăi să să dea la sfînta mitropolie 2 sārindare po taleri 10 cu parastasu și cu colivă ; să să dea și la mănăstirea Stelei 2 sārindare și la sfînta Vineri doao sārindare. Să să dea și la biserica din București hramul sfete Neculae un sārindaru și la sfeti Gheorghie de aici din Târgoviște un sārindaru și la biserica Doamnei un sārindaru și la biserica domnească un sārindaru și la biserica din Târgu un sārindaru și la sfîntul Arhanghelu un sārindaru și la Viforita un sārindaru și popei Sārbu un sārindaru și la stă Ioan un sārindaru și la popa Mircea un sārindaru și la Biserica stol(nicul) un sārindaru și la popa Nedelcu un sārindaru și la biserica Sārбилor un sārindaru și la popa Dumitrașcu de sus un sārindaru și la biserica din Mahala un sārindaru și aceste sārindare toate să să plătească pe taleri 7 pl. Acestea toate cîte scriu mai sus le lasu asupra nepotu meu Răducanului ca să aibă a le plini toate. Și lasu ajutoriu pe [...] ¹ ca să-l ajutoreze la acestea să să plinească toate pãna la unu anu. Pentru că mi le-am tocmit și mi le-am așăzat eu, fiind la acestu așăzãmantu negustori, preoți și alte obraze de ispravă cîte mai jos să vor iscãli. Deci, acestu așăzãmantu ce am fãcut eu, să fie nezmințit și nestrãmutat de cãtre nimeni, pentru cã despre dreapta munca mea, pre toți nepoții și alte rudenii i-am miluit pe care cu ce-am putut, iară oricarii din rudenii, au mãcar și din streini, să va

¹ Loc alb.

cerca la acestui așezământu ca să-l strămute unii ca aceia să fie suptu blestemul celor 318 sfinți părinți de la Nicheia, parte și lăcaș să aibă cu Iuda și cu afurisitul Ariu și la fricoșatul județu la a doao venire să aibă de a da seama.

oct(ombrie) 7 dni, l(ea)t 7244

+ Chiric cămărășelu

+ Visarion arh(iereu) delean martor, + Onufrie ierom dicheu ot mitrop(olia) Tărg(oviște) mart(or), + Clementu egum(en) ot Stelea mart(or), + Nicodim iermon. duhov(nic) marto(r), + Andrei căpit(an) mart(or), + Gheorghie al lui Petre martor.

+ Eu Dumitru cămărășelu martor.

